

Obnova říční krajiny v povodí Moravy

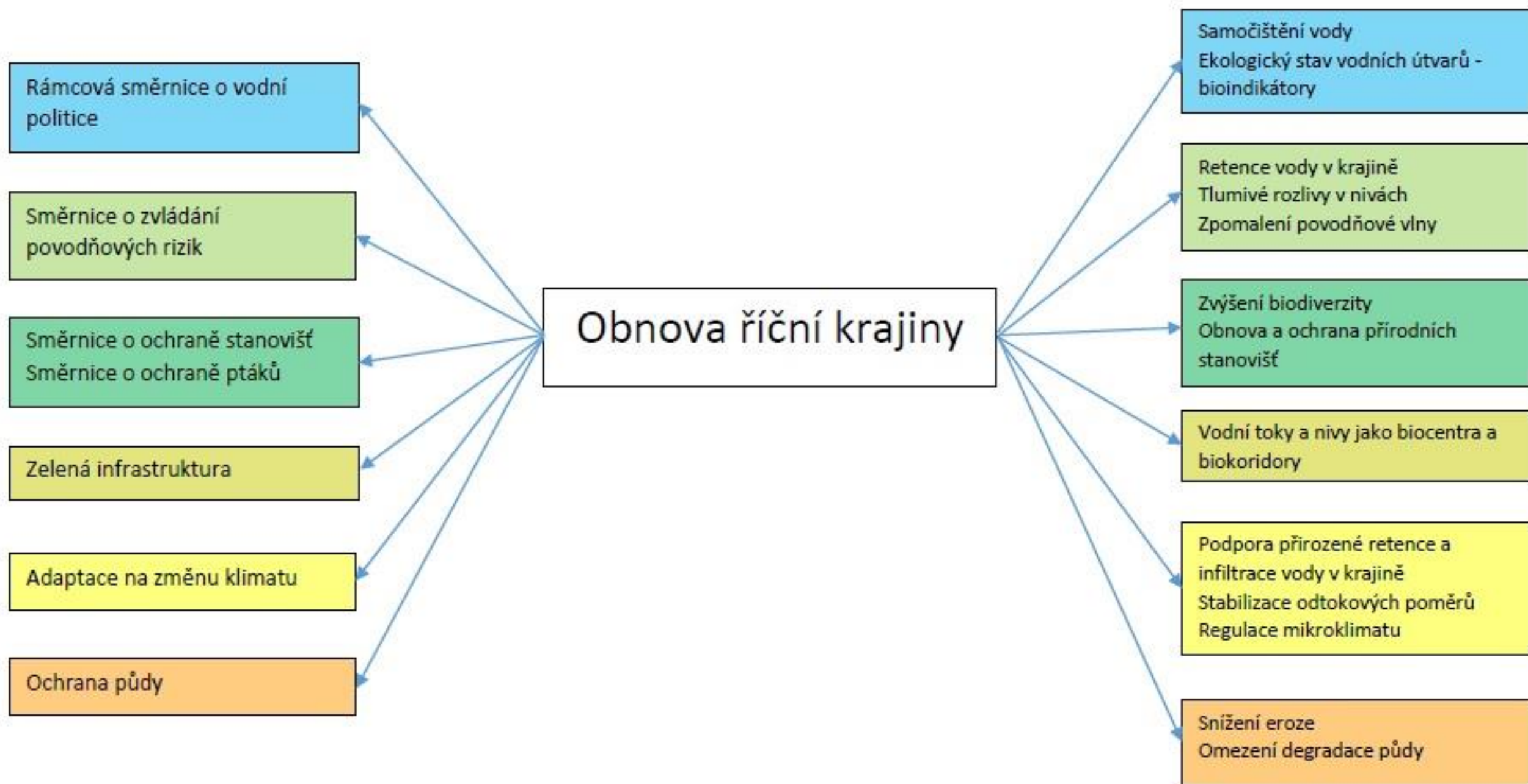
Koalice pro řeky – Ing. Vlastimil Karlík

Konference Voda v krajině – Naše budoucnost

V průběhu minulého století došlo k velkým změnám ve způsobu zemědělského hospodaření, které se negativně promítly do vodního režimu krajiny. Zkrácená a opevněná koryta řek rychle odvádějí vodu z odvodněných monokulturních polí a lesů. Vodní toky trpí extrémním kolísáním výšky hladiny, jednou se objevují nezvykle intenzivní bleskové povodně, jindy drobné i střední toky často vysychají. Krajina ztratila schopnost vodu za deště akumulovat a za sucha ji pozvolna vydávat.

Posláním Koalice pro řeky je proto zlepšení ekologického stavu vodních toků, říčních niv a celé krajiny.

Proč vidíme tak málo revitalizací v naší krajině?

- Vlastnické vztahy a uživatelské zájmy
- Finanční podpora existuje, ale je uživatelsky nepřívětivá (administrativní zátěž, finanční i jiná rizika)
- Nedostatečná motivace potenciálních investorů
- Náročné rozhodovací procedury
- Následná péče

Přístup Koalice pro řeky

Základní východiska:

Snaha o prosazení jednotlivých akcí (slova hýbají, příklady táhnou). Shromažďujeme zkušenosti, snažíme se o dosažení „kritické masy“ realizovaných projektů.

Cílovou skupinou především obce. Podle jejich velikosti a situace diferencujeme podporu - buď se snažíme iniciovat a podporovat jejich investiční akce, nebo se sami stáváme investory.

- Vlastnické vztahy a uživatelské zájmy

Soustředíme se na obecní pozemky, ale zároveň jednáme s dalšími typy vlastníků.

- Nedostatečná motivace potenciálních investorů, následná péče

Následný management navrhujeme buď bezúdržbový, nebo s ekonomickým přínosem (střední les). Snažíme se zapracovat další zájmy vlastníků (rybníky, rekreační a estetická funkce).

Rozsah a charakter činnosti

Region střední Moravy

- Intenzivně využívaná zemědělská krajina, velké půdní bloky
- V minulosti typické lužní lesy, dnes mimo CHKO Litovelské Pomoraví zachovány jen fragmenty

Přehled činnosti:

- 1 realizovaná revitalizační akce (plocha cca 2 ha)
- Management středního lesa v lokalitě o celkové rozloze cca 15 ha
- 3 další akce ve stadiu územního řízení
- 1 studie proveditelnosti jako dodavatel, 2 jako zadavatel
- Vytipovány 3 další revitalizační akce
- Zpracován návrh retenčních a infiltračních adaptačních opatření pro 8 dalších lokalit

Jak postupujeme

Vytipování lokalit

- Analýza mapových podkladů, terénní šetření, kontaktování starostů, shromáždění existujících studií a návrhů

Zpracování projektu

- Zpracování ideového návrhu, studie proveditelnosti
- Dopracování dokumentace, územní a stavební řízení
- Zpracování žádosti pro OP ŽP

Realizace

Následná péče

Jak revitalizační akce „prodáváme“

Kontaktování

- Nepřinášíme hotová řešení, nejdříve vyslechneme problémy

Přínosy pro obce

- Protipovodňová ochrana
- Palivové dříví
- Rybníky
- Rekreace

Podpora a poradenství

- Příprava a konzultace k záměrům
- Dotace
- Management

Příklad 1- Revitalizace soutoku Vřesůvky a Malého potoka v Čehovicích

Výchozí stav:

Napřímená zahloubená koryta obou toků

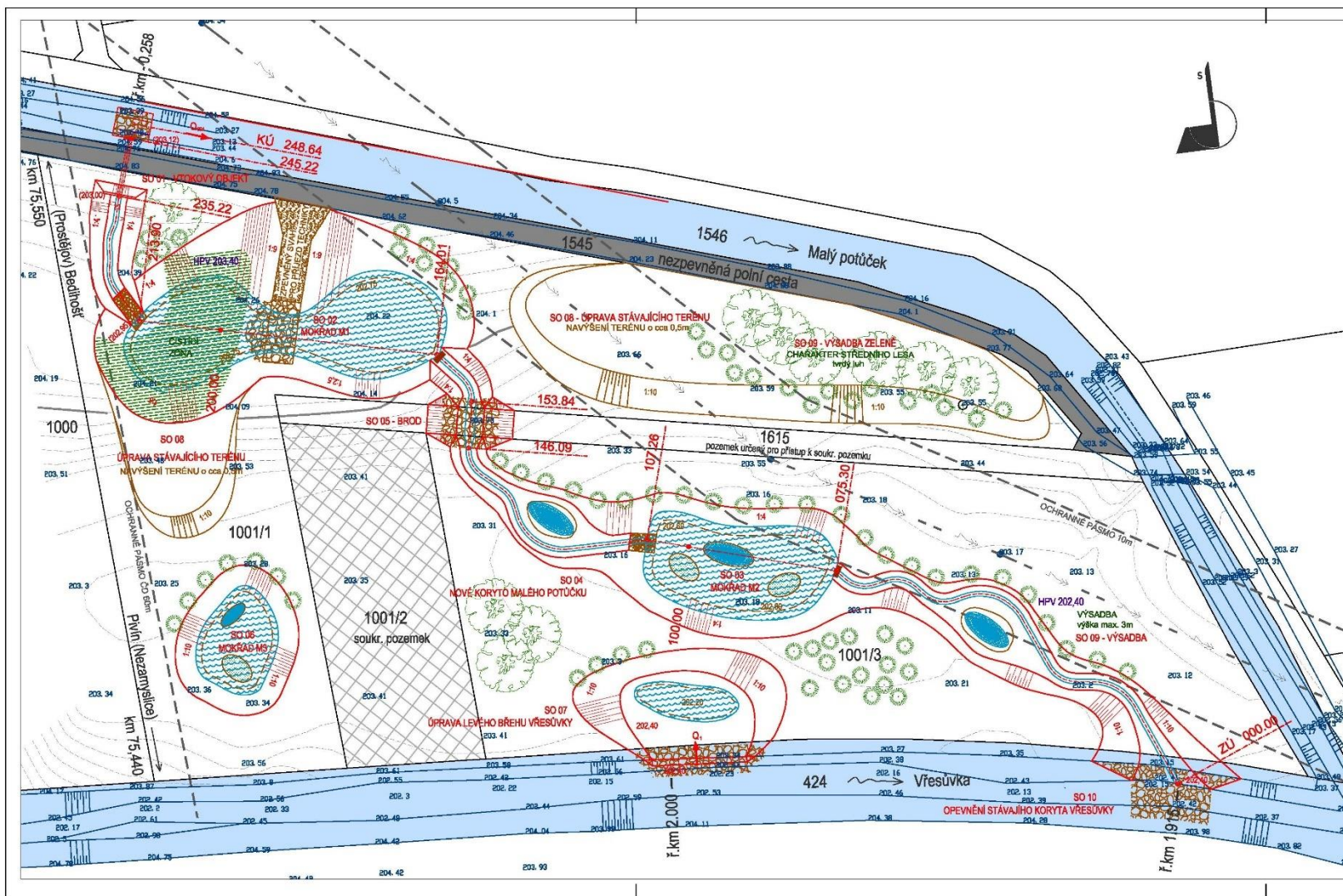
Podmáčená zemědělsky využívaná půda v nivě

Opakované znečištění Malého potoka ze zemědělského podniku nad lokalitou

Snaha uživatele o zvýšení nivy zavezením zeminou pro odvodnění zamokřené části

Příklad 1- Revitalizace soutoku Vřesůvky a Malého potůčku v Čehovicích

VÝŠKOVÝ SYSTÉM: Balt p.v.

ZODP. PROJEKTANT	ING. MICHAL NAJMAN	Ing. Jarmila Najmanová PROJEKČNÍ KANCELÁŘ Zvole 120, 789 01 Zábřeh tel:737722315, email:jarmila.najmanova@email.cz	
VYPRACOVAL	ING. JARMILA NAJMANOVÁ		
VED. PROJEKTU	ING. JARMILA NAJMANOVÁ		
KATASTR. ÚZEMÍ	ČEHOVICE		
INVESTOR	ARMIKA, PROGRAM OCHRANA PŘÍRODY		
REVITALIZACE SOUTOKU VŘESŮVKY A MALÉHO POTŮČKU		STUPEŇ PD	DUR
		DATUM	07/2012
		MĚŘÍTKO	1: 500
		FORMAT	A4
PŘÍLOHA CELKOVÁ SITUACE		ČÍSLO PŘÍLOHY	-

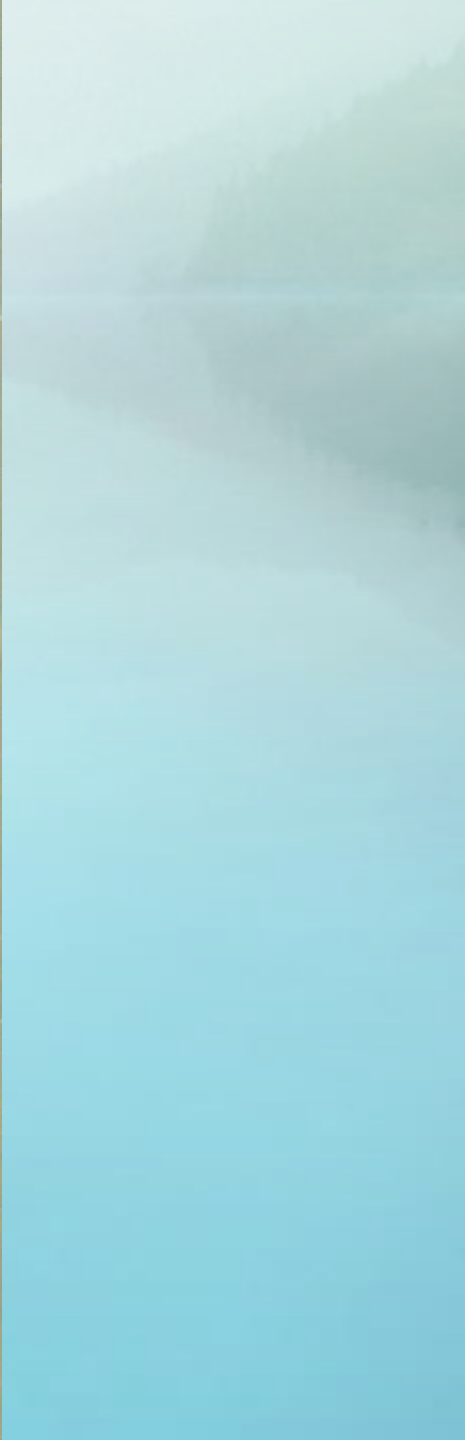
Příklad 1- Revitalizace soutoku Vřesůvky a Malého potoka v Čehovicích

- Příprava zahájena v roce 2011
- V počátku podpořil Člověk v tísni – zpracování záměru, odstupné pro ZD
- Podpořeno z OP ŽP, realizace od září 2014, dokončeno 31. 3. 2015, investiční náklady 1.687.894,- Kč
- Následné úpravy, doladění - průběžně

Příklad 1- Revitalizace soutoku Vřesůvky a Malého potoka v Čehovicích

Přínosy:

- Zvýšení biodiverzity
- Čištění vody
- Rekreační oblast

Příklad 2 – Management středního lesa v biocentru Čehovice

Výchozí situace

Biocentrum založeno v letech 1999-2002, výsadba druhově vhodných dřevin lesnickým způsobem.

Do roku 2012 bez managementu, les přehoustlý, hrozil rozpad.

Obavy obce Čehovice (vlastníka) v lese hospodařit (ochrana přírody), nabídnuta odborná podpora Koalice pro řeky, navržen převod na střední les.

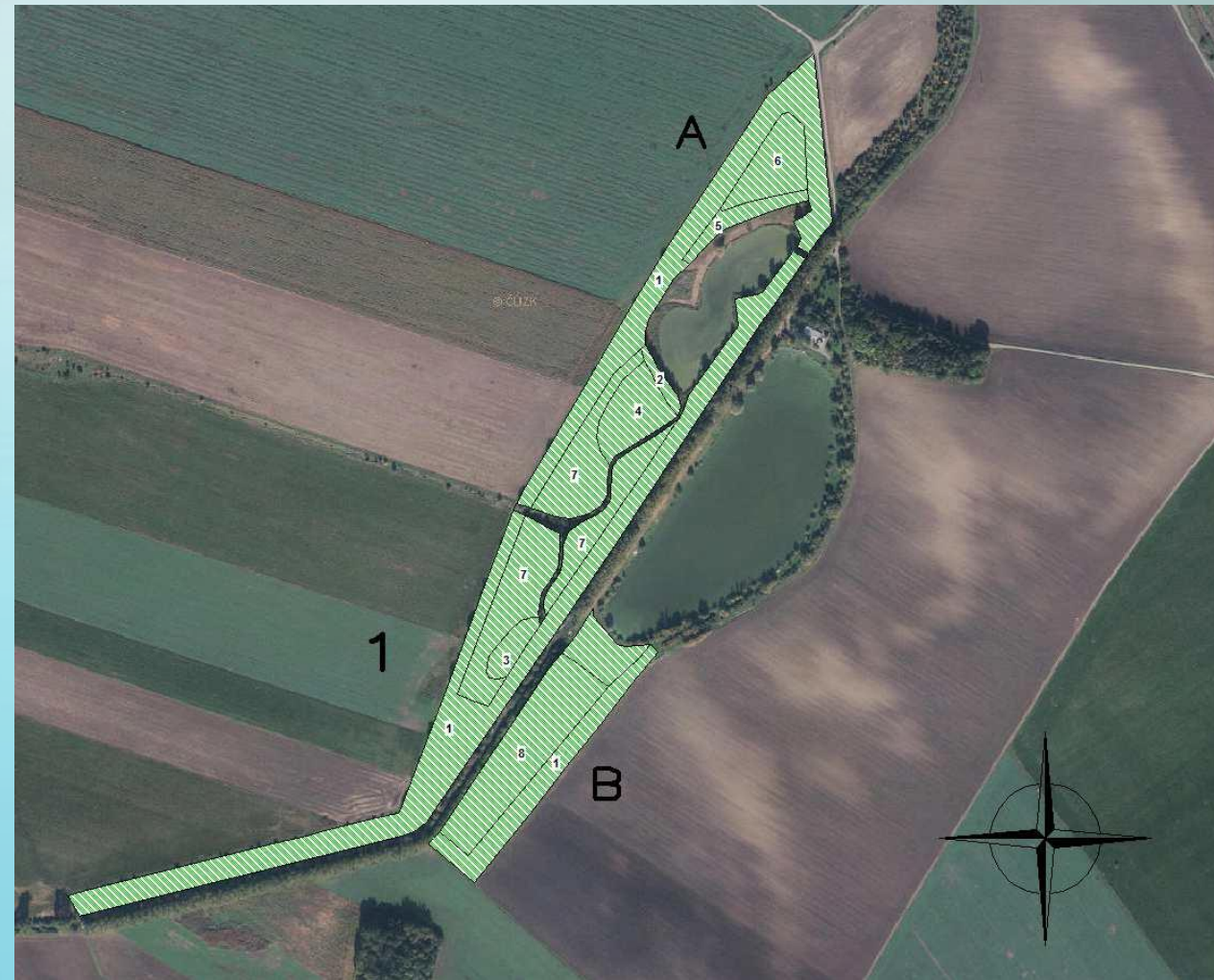

Příklad 2 – Management středního lesa v biocentru Čehovice

Převod na střední les

Zpracován plán péče, provedeny zásahy v letech 2012-2015.

1. Rozvolněná dubohabřina, pastevní les.
2. Bezzásahová, bobr.
3. Ořez vrb na hlavu
- 4, 5. Pařezina, rotace 3-5 let, ponechat kvalitní výstavky
6. Pařezina, rotace 8-15 let, ponechat kvalitní výstavky
7. Pařezina, rotace 3-5 let (J), 8 let (S), ponechat výstavky
8. 5 ploch, diferencovaný přístup, pařezina + pastevní les

Příklad 2 – Management středního lesa v biocentru Čehovice

Získané zkušenosti:

- Dobrá výmladnost
- Škody okusem, eliminovány ponecháním vyšších pařezů (kolem 1 m)

Příklad 2 – Management středního lesa v biocentru Čehovice

Přínosy pro vlastníka:

- Pravidelný zdroj palivového dříví
- Zlepšený estetický dojem
- Akceptace zásahů myslivci

Přínosy pro biodiverzitu:

- Rozmanitost stanovišť
- Probíhá výzkum dopadu managementu (UP Olomouc)

Příklad 2 – Management středního lesa v biocentru Čehovice

Závěry:

Střední les – ekonomicky zajímavý způsob podporující vysokou biodiverzitu.

Zajímavá alternativa pro revitalizované nivy.

Skutečně ekologický zdroj energetické biomasy.

Výhled do budoucna

Probíhá územní řízení:

Revitalizace Stousky v obci Ústín (KpŘ)

Revitalizace nivy Moravy v obci Kožušany-Tážaly (KpŘ)

Revitalizace nivy Blaty v obci Vrbátky (Vrbátky)

Výhled do budoucna

Zpracované studie proveditelnosti:

Blata v katastru Vrbátky, Štětí, Dubany

Morava pod Olomoucí

Bečva Vsetínská

Výhled do budoucna

Podán projekt LIFE+ Obnova lužních lesů v povodí horní Moravy:

EVL Chropýňský luh

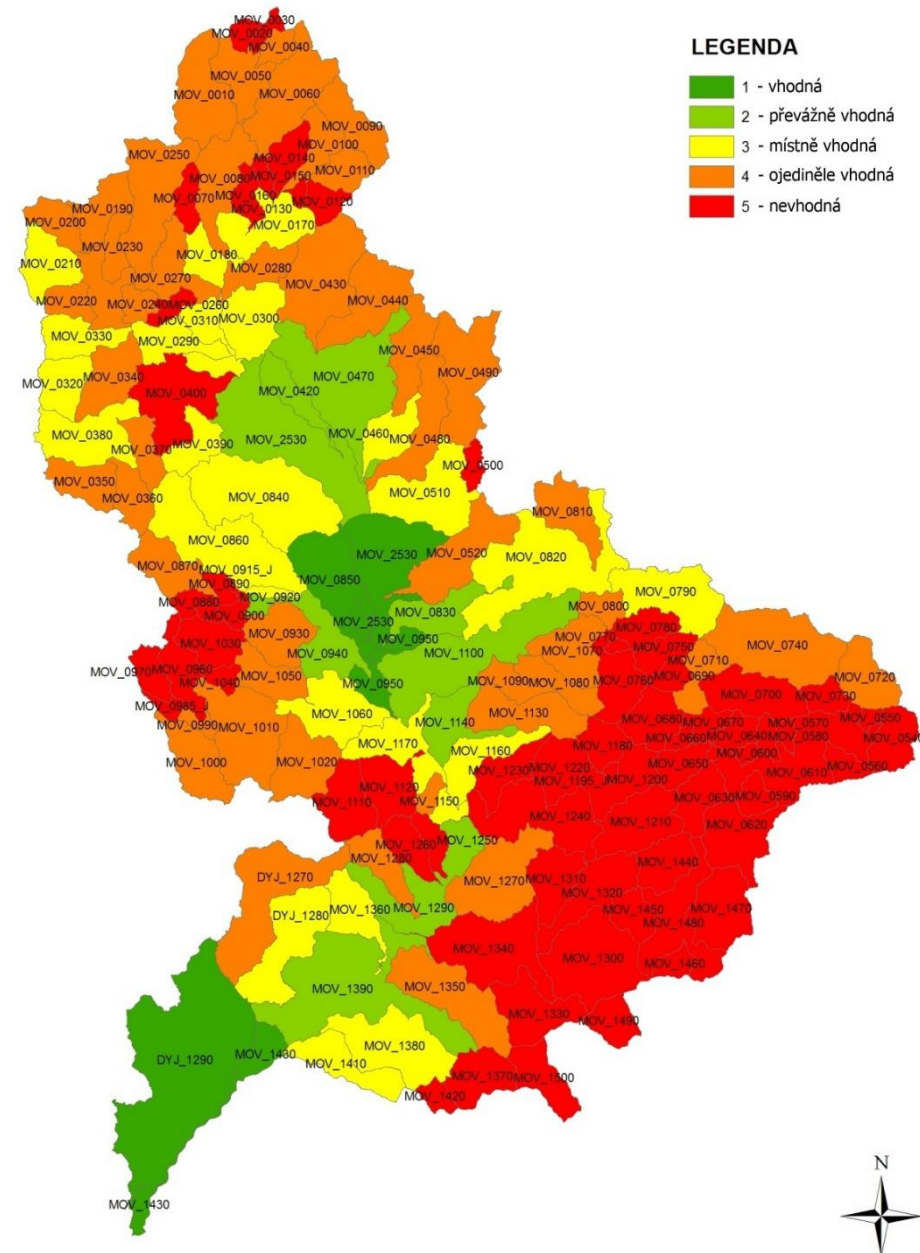
Revitalizace Moravy u Dubu n. Moravou
a opatření v krajině

Revitalizace nivy Moravy v lokalitě
Ostříčná

Výstupy projektu Zavádění retenčních a infiltračních adaptačních opatření v povodí Moravy

- ## Projekt byl oceněn v soutěži Adaptační opatření roku 2015

Závěry

Jde to, ...

(+) Povědomí lidí (i starostů) o nutnosti obnovy krajiny roste, pozitivně se vyvíjí přístup správců toků

(+) Existují použitelné finanční nástroje

(+) „Jakmile to lidé vidí, chtějí to taky...“

... ale

(-) Současné finanční a administrativní podmínky stále ještě potenciální investory spíše odrazují, než motivují.

Děkuji za pozornost

www.koaliceproreky.cz
karlik@koaliceproreky.cz

Koalice pro řeky – Ing. Vlastimil Karlík

Konference Voda v krajině – Naše budoucnost

